

Gränlandet Psykiatri - Endokrinologi

SPK 2012 idus martiae

Peter Berglund, med. dr., överläkare

Neuropsykiatriska Kliniken

Sahlrenska Universitetssjukhuset, Göteborg

Genomgående för alla endokrina sjukdomar

- Psykiatriska symptom
- Ibland kognitiva symptom
- Metabola symptom
- Smygande förlopp
- Allmänna symptom – uppfattas inte som sjukligt: trött, oro, viktförändring
- Lång tid mellan debut och diagnos

Hypofysär underfunktion

ACTH-producerande tumör

- Trötthet – både mental och muskulär
- Sedativa och hypnotika tolereras dåligt

Hypofystumör

- Humörförändring
- Personlighetsförändring
- Huvudvärk
- Synförändring

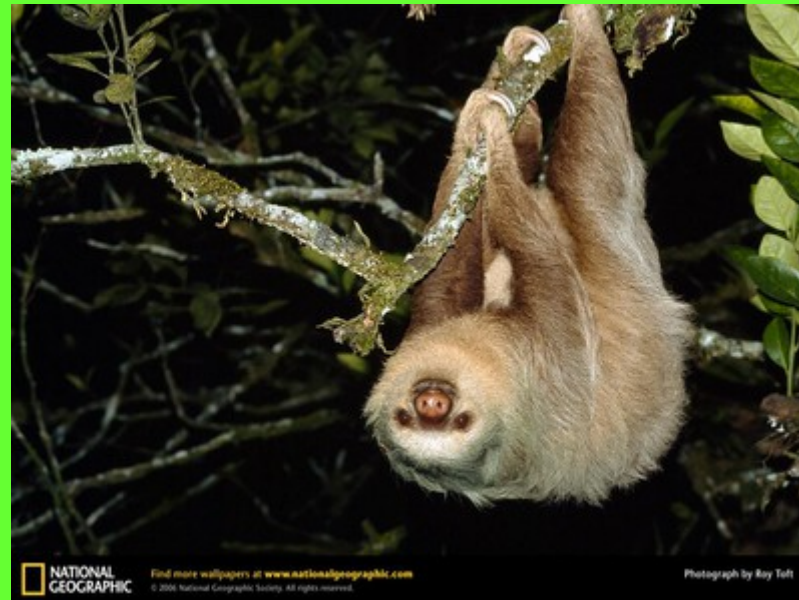
- Kraniofaryngeom kan växa mycket och skada CNS

Hypothyreos

- Depression - Myxödem
- Långsamhet
- Initiativförmåga nedsatt
- Apati, indolens
- Minnessvårigheter
- Trötthet – muskeltrötthet
- Neurologi: ataxi, kranialnervssymptom

- Långsam utveckling av symptom
- Restsymptom kan kvarstå trots behandling

Sengångare - Hypothyreos

Hypothyreos i barndom

- Kretinism
- Hjärnans utveckling – irreversibel skada
- Tillväxt hämmad
- Bestående kognitivt handikapp

Hyperthyreos

- Spänd och orolig
- Ilska, irritabilitet
- Grälsjuk ("alla med hyperthyreos ligger i skilsmässa förutom de som redan skilt sig")
- Hyperaktiv – på gång
- Muskeltrötthet och svaghet
- Allmäntillståndet påverkat

Hyperparathyreoidism

Högt S-Calcium ger:

- Depression, missmodig
- Trötthet
- Flackhet, apati

Högre S-Calcium ger:

- Ostadighet, oförmåga att gå
- Konfusion, stupor, koma

Hypoparathyreoidism

Efter många års sjukdom

- Depressioner
- Psykos
- Kognitiv svikt – ibland reversibel

Pseudohypoparathyreoidism

- Mental retardation
- Kortvuxenhet med runt ansikte

Cushing

Obehandlad Cushing

- Ångest – f a panikattacker
- Trötthet - både mental och muskulär
- Irritabilitet (Minskad charm)

Behandlad Cushing

- Mental trötthet – arbetsförmåga sänkt
- Känsломässig instabilitet

Addison

- Allmänpåverkade – upptäcks sent
- Depression
- Trötthet både mental och muskulär
- Slöhet – sängliggande
- Anorexi med viktnedgång
- Hypotoni ger yrsel och ostadighet
- Långsam utveckling - åratal

JOHN F. KENNEDY (1917-1963)

JANE AUSTEN (1775-1817)

Feokromocytom

- Hypertoni attackvis
- Attacker med huvudvärk, rodnad, värme, svettningar, palpitationer
- Ångest – attackvis och övergående
- Ganska lika panikattacker

Paramaligna symptom

- Hormonproducerande maligna celler
- Luriga
- Svåra att förstå
- Svåra att upptäcka
- Vilka symptom som helst

- Det stämmer inte med sjukdomsbilden!

Lysosomala sjukdomar

- Ärftliga inlagringsjukdomar
 - Kognitiva symptom
 - Psykiatriska symptom
 - Neurologiska symptom
 - Viscerala symptom
-
- De flesta debuterar i barndomen, men vissa har ett smygande förlopp.
 - Olika symptom trots samma sjukdom.

Porfyri

Rubbningar i porfyriomsättningen

- Ärftliga

Akut intermittent porfyri - attacker

- Psykiatriska symptom – depression, ångest, psykos, konfusion
- Neurologiska symptom
- Buksmärtor

Sammanfattning

- Psykiatriska symptom
- Ibland kognitiva symptom
- Metabola symptom
- Allmänna symptom
- Smygande förlopp
- Lång tid mellan debut och diagnos